

گزینه ۳

۱

$$\frac{\sqrt[3]{3} + 3\sqrt{2}}{1} - \frac{2\sqrt[3]{3} + 4\sqrt{2}}{2} = \frac{2\sqrt[3]{3} + 6\sqrt{2} - 2\sqrt[3]{3} - 4\sqrt{2}}{2} = \frac{2\sqrt{2}}{2} = \sqrt{2}$$

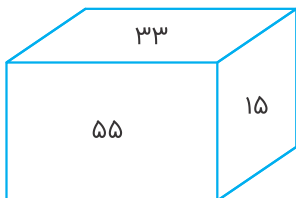
اگر ضلع مکعب برابر a باشد، حجم آن برابر a^3 است، پس داریم:

$$a^3 = \sqrt{2} \Rightarrow a = \sqrt[3]{\sqrt{2}}$$

گزینه ۴

۲

مکعب‌مستطیل زیر را رسم می‌کنیم و باتوجه به آن مساحت جانبی‌های مختلف را محاسبه می‌کنیم:

مساحت جانبی شامل وجه‌هایی با مساحت ۱۵ و ۵۵:

$$2 \times (15 + 55) = 140$$

مساحت جانبی شامل وجه‌هایی با مساحت ۳۳ و ۱۵:

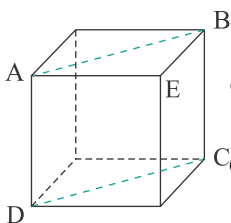
$$2 \times (15 + 33) = 96$$

مساحت جانبی شامل وجه‌هایی با مساحت ۵۵ و ۳۳:

$$2 \times (55 + 33) = 176$$

گزینه ۳

۳

$$\text{مساحت وجه مکعب} = 5^2 = 25 \Rightarrow S_{\triangle ABE} = \frac{25}{2}$$

$$\text{مستطیل } ABCD \Rightarrow S_{ABCD} = AB \times AD = 5\sqrt{2} \times 5 = 25\sqrt{2}$$

مساحت کل یکی از قسمت‌های بریده‌شده برابر است با:

$$S = 25 + 25 + 2 \times \frac{25}{2} + 25\sqrt{2} = 75 + 25\sqrt{2} = 25(3 + \sqrt{2})$$

هر قسمت از ۲ وجه مربعی شکل، ۲ وجه مثلثی شکل و ۱ وجه مستطیل شکل تشکیل شده است. طول ضلع مربع برابر $3b$ و مثلثها قائم الزاویه هستند و طول هر یک از اضلاع قائمه برابر $3b$ است و طول و عرض مستطیل به ترتیب برابر $3b$ و $\sqrt{(3b)^2 + (3b)^2} = 3\sqrt{2}b$ است.

$$2 \times (3b \times 3b) + 2 \times \frac{(3b \times 3b)}{2} + 3b \times 3\sqrt{2}b$$

$$= 18b^2 + 9b^2 + 9\sqrt{2}b^2 = 27b^2 + 9\sqrt{2}b^2 = (27 + 9\sqrt{2})b^2$$

فرض کنید ضلع مکعب a باشد، بنابراین:

$$V = a^3 = 4^3 = 64$$

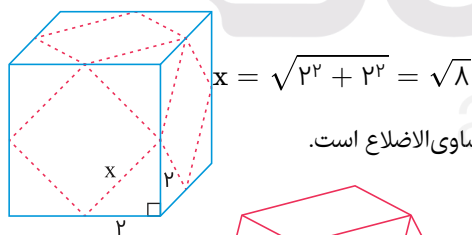
$$V_{ABCD} = \frac{S_{ACD} \times a}{3} = \frac{\frac{a^2}{2} \times a}{3} = \frac{a^3}{6} = \frac{4^3}{6} = \frac{64}{6} = \frac{32}{3}$$

حجم هرم $AFBC$ با قاعده ABC و ارتفاع BF برابر است با:

$$V = \frac{1}{3} \times \text{مساحت قاعده} \times \text{ارتفاع} = \frac{1}{3} \times \left(\frac{1 \times 1}{2}\right) \times 1 = \frac{1}{6}$$

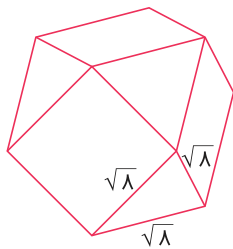
حال تا از این هرمها موجود است پس حجم آنها برابر است با: $4 \times \frac{1}{6} = \frac{2}{3}$
همچنین حجم کل مکعب به ضلع ۱، برابر ۱ است. پس حجم باقیمانده برابر است با: $1 - \frac{2}{3} = \frac{1}{3}$

طول یال مکعب ۴ است بنابراین طول اضلاع قائمه مثلث برابر با ۲ می باشد و طبق قضیه فیثاغورس، وتر مثلث (ضلع مربع کوچک) برابر است با:

$$x = \sqrt{2^2 + 2^2} = \sqrt{8}$$

با برش هرمها از هشت گوشه مکعب، شکل زیر حاصل می شود که شامل شش مربع و هشت مثلث متساوی الاضلاع است.

$$S_{\text{مربع}} = (\sqrt{8})^2 = 8 \Rightarrow S_{\text{مربع}} = 6 \times 8 = 48$$

$$S_{\text{مثلث متساوی الاضلاع}} = \frac{a^2 \sqrt{3}}{4} = \frac{(\sqrt{8})^2 \sqrt{3}}{4} = 2\sqrt{3}$$

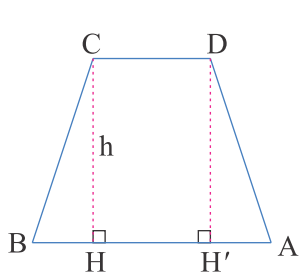
$$\Rightarrow S_{\text{مثلثها}} = 2\sqrt{3} \times 8 = 16\sqrt{3}$$

$$S_{\text{کل}} = S_{\text{مربعها}} + S_{\text{مثلثها}} = 48 + 16\sqrt{3} = 16(3 + \sqrt{3})$$

نکته: مساحت مثلث متساوی الاضلاع به طول ضلع a برابر است با $\frac{\sqrt{3}}{4}a^2$.

۴ ضلعی ABCD دوزنقه متساوی الساقین است و مساحت آن برابر است با:

$$S = \frac{(AB + CD)h}{2}$$

$$\begin{cases} CD = HH' \\ CH = DH' = h \\ AH' = BH = \frac{AB - HH'}{2} = \frac{AB - CD}{2} \end{cases}$$

حال با استفاده از فیثاغورس داریم:

$$AB = \sqrt{a^2 + a^2} = a\sqrt{2}$$

$$(CD)^2 = \left(\frac{a}{2}\right)^2 + \left(\frac{a}{2}\right)^2 \Rightarrow CD = \sqrt{\frac{2a^2}{4}} = \frac{a\sqrt{2}}{2}$$

برای به دست آوردن ارتفاع (h)، ابتدا باید طول ضلع BH را به دست آوریم که برابر است با:

$$BH = \frac{AB - CD}{2} = \frac{a\sqrt{2} - \frac{a\sqrt{2}}{2}}{2} = \frac{\sqrt{2}}{4}a$$

همچنین طول ضلع BC برابر است با:

$$BC^2 = a^2 + \left(\frac{a}{2}\right)^2 \Rightarrow BC = \frac{\sqrt{5}}{2}a$$

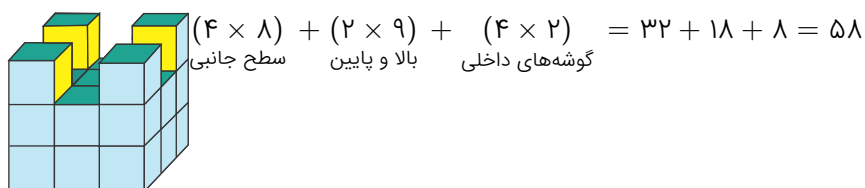
$$h^2 = BC^2 - BH^2 = \left(\frac{\sqrt{5}}{2}a\right)^2 - \left(\frac{\sqrt{2}}{4}a\right)^2 = \frac{5}{4}a^2 - \frac{2}{16}a^2 = \frac{18}{16}a^2$$

$$\Rightarrow h = \sqrt{\frac{18}{16}a^2} = \frac{3\sqrt{2}}{4}a$$

بنابراین مساحت دوزنقه برابر است با:

$$\begin{aligned} S &= \frac{(AB + CD)h}{2} = \frac{(a\sqrt{2} + \frac{\sqrt{2}}{2}a) \left(\frac{3\sqrt{2}}{4}a\right)}{2} \\ &= \frac{3\sqrt{2}}{2}a \times \frac{3\sqrt{2}}{8}a = \frac{9 \times 2}{16}a^2 = \frac{9}{8}a^2 \end{aligned}$$

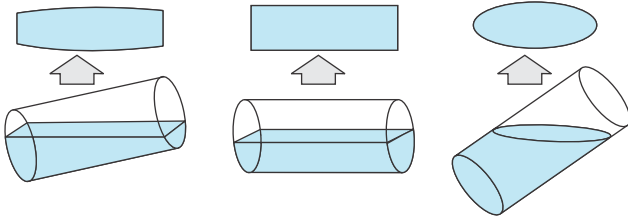
پنج مکعب مطابق شکل زیر برداشته شده است:

$$(4 \times 8) + (2 \times 9) + (4 \times 2) = 32 + 18 + 8 = 58$$

گوشه‌های داخلی بالا و پایین سطح جانبی

به سادگی و تجسم می‌توان گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ را تشکیل داد.

$$\begin{cases} V = \pi r^2 h \\ S_{\text{جانبی}} = 2\pi r h \end{cases} \Rightarrow \frac{\pi r^2 h}{2\pi r h} = 1 \Rightarrow \frac{r}{2} = 1$$

$$\begin{cases} V' = \pi r'^2 (2h) \\ S'_{\text{جانبی}} = 2\pi r' (2h) \end{cases} \Rightarrow \frac{\pi r'^2 (2h)}{2\pi r' (2h)} = \frac{r}{2} = 1$$

بنابراین نسبت تغییر نمی‌کند.

محفظه بیرونی استوانه‌ای است به ارتفاع $h + 30$ و شعاع قاعده $r + 15$ ، بنابراین داریم:

$$V = \pi(r + 15)^2(h + 30) = 432 \Rightarrow h + 30 = \frac{432}{\pi(r + 15)^2} \Rightarrow h = \frac{432}{\pi(r + 15)^2} - 30$$

دارای دو قسمت است:

$$\text{مکعب } V : a^3 = 6^3 = 216$$

$$\text{هرم } V = \frac{1}{3}sh = \frac{1}{3} \times 6 \times 6 \times 4 = 48$$

$$\text{حجم کل} : 216 + 48 = 264$$

در قسمت اول (یعنی استوانه) با ورود آب، ارتفاع با سرعت ثابت و شیب ثابتی در نمودار به شکل خطی افزایش می‌یابد اما با ورود آب به مخروط ناقص، به دلیل بزرگ شدن مقطع، با بالا آمدن آب، سرعت افزایش و ارتفاع کاهش می‌یابد.

$$\text{مساحت کره} = 4\pi r^2 \Rightarrow S = 4 \times 3 \times 10^2 \Rightarrow S = 1200 \text{ cm}^2$$

$$V = \frac{4}{3}\pi r^3 = 36\pi \Rightarrow \frac{4}{3}r^3 = 36 \Rightarrow r^3 = 36 \times \frac{3}{4} = 27 \Rightarrow r = 3$$

$$S = 4\pi r^2 = 4\pi \times 3^2 = 36\pi$$

$$\text{مساحت کره} : 4\pi r^2 = 4\pi \times 4^2 = 64\pi$$

$$\text{مساحت نیمکره توپر} : 3\pi r^2 = 3\pi \times 4^2 = 48\pi$$

$$\text{اختلاف} : 64\pi - 48\pi = 16\pi$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{حجم کره} = \frac{4}{3}\pi R^3 \\ \text{حجم مخروط} = \frac{1}{3}\pi R^2 h \end{array} \right. \xrightarrow{\text{تساوی}} \frac{4}{3} \times 10^3 \times \pi = \frac{1}{3} \times 10^2 \times \pi h$$

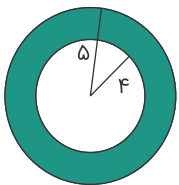
$$\Rightarrow h = 4 \times \underbrace{10}_R \Rightarrow h = 4R$$

مساحت یک نیمکره توپر به شعاع R برابر است با: $3\pi R^2$

$$3\pi R^2 = 120 \Rightarrow R^2 = \frac{120}{3\pi} = \frac{40}{\pi} \Rightarrow R = \sqrt{\frac{40}{\pi}} \text{ cm}$$

$$R \text{ شعاع کره به شعاع } R = 4\pi R^2 = 4 \times \pi \times \left(\sqrt{\frac{40}{\pi}}\right)^2 = 4\pi \times \frac{40}{\pi} = 160 \text{ cm}^2$$

بخش‌هایی که باید رنگ شوند، شامل سطح نیمکره بیرونی به شعاع ۵، سطح نیمکره داخلی به شعاع ۴ و ضخامت مقطع ظرف به شکل زیر است.

$$\left. \begin{array}{l} S_o = 2\pi r_o^2 = 2 \times 3 \times 5^2 = 150 \text{ cm}^2 \\ S_i = 2\pi r_i^2 = 2 \times 3 \times 4^2 = 96 \text{ cm}^2 \\ S_m = (\pi \times 5^2) - (\pi \times 4^2) = 27 \text{ cm}^2 \end{array} \right\}$$

$$\Rightarrow S = S_o + S_i + S_m = 150 + 96 + 27 = 273 \text{ cm}^2 = 0.273 \text{ m}^2$$

$$\text{گرم} = 100 \times 0.273 = 27.3 \text{ گرم}$$

نکته: مساحت رویه یک نیمکره، دو برابر مساحت دایره‌ای است که نیمکره روی آن ایستاده است.
سطح رویه یک کیک دو برابر سطح کف آن است، پس به میزان دو برابر آن خامه لازم داریم.

$$300 \times 2 = 600$$

در حال حاضر حجم و مساحت توپ برابر شده است، بنابراین شعاع توپ را به دست می‌آوریم (r_2 : شعاع کنونی توپ)

$$\text{مساحت توپ} = \text{حجم توپ} \Rightarrow \frac{4}{3}\pi r_2^2 = \frac{4}{3}\pi r_1^3 \Rightarrow \frac{1}{3}r_2^2 = r_1^3$$

$$\Rightarrow \frac{1}{3}r_2^2 = 1 \Rightarrow r_2 = 3$$

پس شعاع توپ در حال حاضر برابر با ۳ می‌باشد. حجم توپ $\frac{148}{3}\pi$ کاهش یافته است. اگر r_1 شعاع اولیه توپ باشد، داریم:

$$V_1 - V_2 = \frac{148}{3}\pi \Rightarrow \frac{4}{3}\pi r_1^3 - \frac{4}{3}\pi r_2^3 = \frac{148}{3}\pi$$

$$\Rightarrow \frac{4}{3}\pi r_1^3 - \frac{4}{3}\pi(3)^3 = \frac{148}{3}\pi \Rightarrow \frac{4}{3}\pi(r_1^3 - 27) = \frac{148}{3}\pi$$

$$\Rightarrow r_1^3 - 27 = 37 \Rightarrow r_1^3 = 64 \Rightarrow r_1 = 4$$

پس شعاع ابتدایی توپ برابر با ۴ است.

$$\text{مساحت دایره} = \pi R^2 = 400\pi \Rightarrow R^2 = 400 \Rightarrow R = 20$$

$$\text{محیط دایره} = 2\pi R = 2 \times 20 \times \pi = 40\pi$$

36°	40π
315°	x

$$\Rightarrow x = \frac{35 \times 40\pi}{35} = 40\pi$$

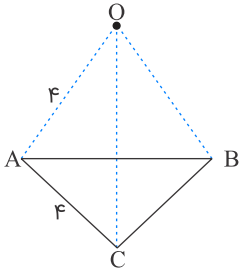
ارتفاع \times مساحت قاعده $\times \frac{1}{3}$ = حجم هرم

$$V = \frac{1}{3}S.h$$

$$V = \frac{1}{3} \times (3 \times 5) \times 6 = 30 \text{ cm}^3$$

$$\text{ارتفاع هرم} = \text{نصف محیط} = \frac{۱۲ + ۱۳ + ۵}{۲} = ۱۵$$

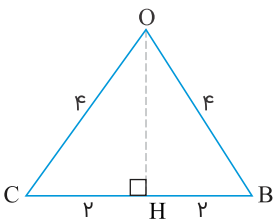
$$\text{حجم هرم} : V = \frac{1}{3} \times \text{مساحت قاعده} \times \text{ارتفاع} \Rightarrow \frac{1}{3} \times \left(\frac{۵ \times ۱۲}{۲}\right) \times ۱۵ = ۱۵۰$$

هرم با چهار وجه منتظم یعنی هرمی با قاعده و وجه‌های جانبی مثلث متساوی‌الاضلاع:

$$\text{مساحت هر وجه} \times ۴ = \text{مساحت هرم}$$

ارتفاع هر مثلث را به دست می‌آوریم:

$$۴^۲ = ۲^۲ + OH^۲ \Rightarrow OH^۲ = ۱۲ \Rightarrow OH = ۲\sqrt{۳}$$

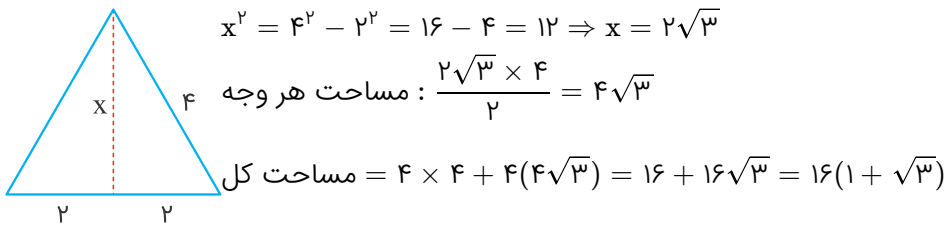
$$\text{مساحت هر وجه} = \frac{۴ \times ۲\sqrt{۳}}{۲} = ۴\sqrt{۳}$$

$$\text{مساحت هرم} = ۴ \times ۴\sqrt{۳} = ۱۶\sqrt{۳}$$

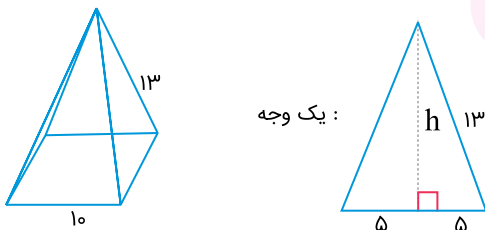
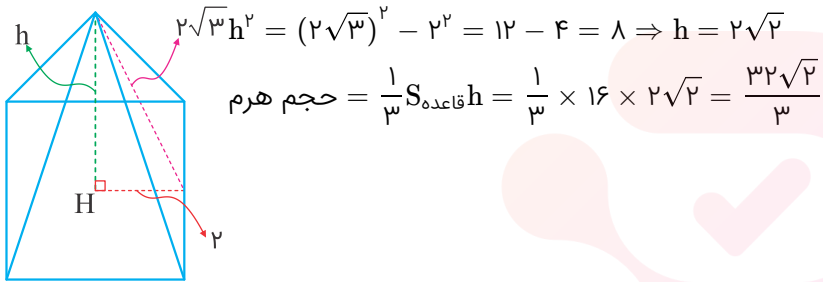
Sekrinoo
academy

(مساحت یک وجه) + مساحت قاعده = مساحت کل

هر وجه به صورت یک مثلث متساوی الاضلاع است، ارتفاع هر وجه را به دست می آوریم:

ارتفاع هرم را با استفاده از ارتفاع هر وجه به دست می آوریم:

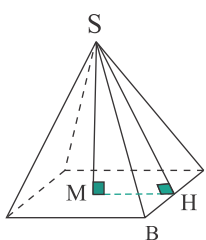
$$13^2 = 5^2 + h^2 \Rightarrow h = 12$$

$$\text{مساحت یک وجه: } \frac{12 \times 10}{2} = 60$$

$$\text{مساحت جانبی: } 60 \times 4 = 240$$

sekrinoo
academy

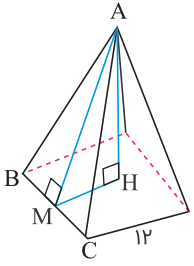
برای محاسبه حجم هرم به مساحت قاعده و ارتفاع نیاز داریم. محل تقاطع ارتفاع با قاعده هرم را نقطه M در نظر بگیرید. اندازه AH و SM را با استفاده از قضیه فیثاغورس به دست می آوریم؛ در مثلثهای SHA و SMH به ترتیب داریم:

$$AH^2 = SA^2 - SH^2 = 10^2 - 8^2 = 36 \Rightarrow AH = 6 \Rightarrow AB = 12 \text{ cm}$$

$$SM^2 = SH^2 - MH^2 = 8^2 - 6^2 = 28 \Rightarrow SM = \sqrt{28} \Rightarrow h = \sqrt{28} \text{ cm}$$

$$V = \frac{1}{3}Sh = \frac{1}{3} \times 12^2 \times \sqrt{28} = \frac{1}{3} \times 144 \times \sqrt{28} = 48\sqrt{28} \text{ cm}^3$$

$$AH = \sqrt{2\lambda}, \quad HM = \frac{12}{2} = 6$$

$$\Rightarrow \triangle AHM : AH^2 + HM^2 = AM^2 \Rightarrow 2\lambda + 36 = AM^2$$

$$\Rightarrow AM^2 = 64 \Rightarrow AM = 8$$

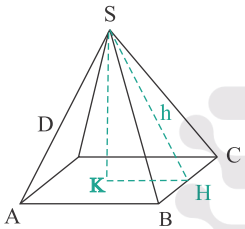
$$S_{\text{جانبی}} = 4 \times S_{\triangle ABC} = 4 \times \frac{1}{2}(BC \times AM) = 2(BC \times AM)$$

$$= 2(12 \times 8) = 192 \text{ cm}^2$$

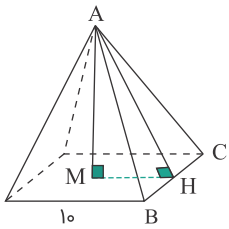
$$\text{مساحت } \triangle SBC = \frac{60}{4} = 15 = 6 \times h \times \frac{1}{2} \Rightarrow h = 5$$

$$\overline{SK}^2 = \overline{SH}^2 - \overline{KH}^2 \Rightarrow \overline{SK}^2 = 5^2 - 3^2 \Rightarrow \overline{SK} = 4$$

$$\Rightarrow V = \frac{1}{3} \times 6 \times 6 \times 4 = 48$$

Bekrinoo
academy

مساحت کل این هرم شامل ۴ مثلث متساوی الساقین و یک مربع است. مساحت مربع برابر است با:

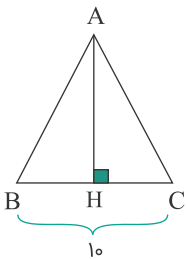
$$10 \times 10 = 100 \text{ cm}^2$$

بنابراین مساحت ۴ مثلث اطراف برابر است با:

$$360 - 100 = 260 \text{ cm}^2$$

مساحت هر کدام از مثلث‌ها، مساوی است با:

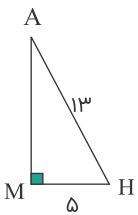
$$260 \div 4 = 65 \text{ cm}^2$$

$$\text{مساحت } \triangle ABC = 65 = \frac{BC \times AH}{2}$$

$$\Rightarrow 65 = \frac{10 \times AH}{2} \Rightarrow AH = 13 \text{ cm}$$

بنابراین می‌توان ارتفاع هرم را با توجه به مثلث قائم‌الزاویه AMH به دست آورد.

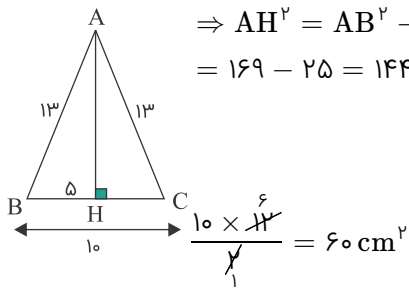

$$\begin{aligned} \Rightarrow AM^2 &= AH^2 - MH^2 = 13^2 - 5^2 \\ &= 169 - 25 = 144 \Rightarrow AM = \sqrt{144} = 12 \end{aligned}$$

حجم کل هرم برابر است با:

$$V \text{ هرم} = \frac{1}{3} (\text{مساحت قاعده}) \times \text{ارتفاع} = \frac{1}{3} \times (10 \times 10) \times 12 = 400 \text{ cm}^3$$

باید ابتدا ارتفاع هر وجه را به دست آوریم. چون مثلث ABC متساوی الساقین است، بنابراین ارتفاع AH میانه است، پس $BH = 5$ است.

مساحت هر مثلث جانبی هرم برابر است با:

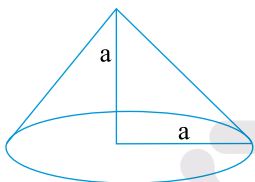
پس مساحت جانبی هرم برابر است با:

$$6 \times 60 = 360 \text{ cm}^2$$

$$V = \frac{1}{3} \pi r^2 h \Rightarrow \frac{1}{3} \times 3/14 \times (5)^2 \times h = 157$$

$$\Rightarrow \frac{78/5}{3} \times h = 157 \Rightarrow h = 6$$

حجم مخروط برابر است با $\frac{1}{3}$ مساحت قاعده (دایره) ضرب در ارتفاع آن.

$$V = \frac{1}{3} \pi r^2 h \xrightarrow[r=a]{r=a} V = \frac{1}{3} \pi a^2 \times a = \frac{1}{3} \pi a^3$$

حجم مخروط را V در نظر بگیرید، داریم:

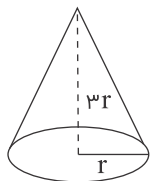
$$V = \frac{1}{3} S h = \frac{1}{3} \times 16\pi \times 10 = \frac{160\pi}{3} \text{ cm}^3$$

$$\frac{160\pi}{3} \div \frac{5}{100} = \frac{160\pi}{3} \times \frac{100}{5} = \frac{3200\pi}{3}$$

نکته: حجم مخروط از رابطه $V = \frac{1}{3}\pi r^2 h$ به دست می‌آید. بنابراین اگر $r_2 = 2r_1$ و $h_2 = \frac{1}{2}h_1$ داریم:

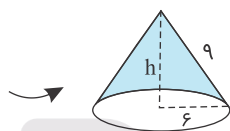
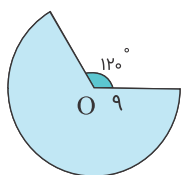
$$\frac{V_1}{V_2} = \frac{\frac{1}{3}\pi r_1^2 h_1}{\frac{1}{3}\pi (2r_1)^2 (\frac{1}{2}h_1)} = \frac{r_1^2 \times h_1}{4r_1^2 \times \frac{1}{2}h_1} = \frac{1}{2} \Rightarrow V_2 = 2V_1$$

پس حجم دو برابر می‌شود.

$$V_{\text{مخروط}} = \frac{1}{3}\pi r^2 h = \frac{1}{3}\pi r^2 \times 3r = \pi r^3$$

$$\pi r^3 = 216\pi \Rightarrow r^3 = 216 \Rightarrow r = 6 \Rightarrow h = 18$$

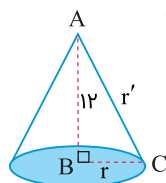
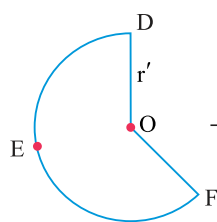
$$\text{محیط قاعده مخروط} : \frac{240}{360} \times 2\pi \times 9 = \frac{2}{3} \times 2\pi \times 9 = 12\pi$$

$$\text{شعاع قاعده مخروط} : \frac{12\pi}{2\pi} = 6$$

$$V_{\text{مخروط}} = \frac{1}{3}\pi r^2 h \Rightarrow 100\pi = \frac{1}{3}\pi r^2 \times 12 \Rightarrow 100 = 4r^2$$

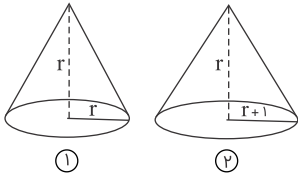
$$\Rightarrow r^2 = 25 \Rightarrow r = 5 \text{ شعاع قاعده مخروط}$$

طبق فیثاغورس در مثلث ABC داریم:

$$AB^2 + BC^2 = AC^2 \Rightarrow 144 + 25 = AC^2 = 169 \Rightarrow AC = 13 = r'$$

$$\frac{\text{طول کمان DEF}}{\text{محیط دایره}} = \frac{2\pi r}{2\pi r'} = \frac{2\pi(5)}{2\pi(13)} = \frac{5}{13}$$

$$V_1 = \frac{1}{3}\pi r^2 \times r = \frac{1}{3}\pi r^3$$

$$V_2 = \frac{1}{3}\pi(r+1)^2 \times r$$

$$V_2 - V_1 = \frac{1}{3}\pi(r+1)^2 \times r - \frac{1}{3}\pi r^3 = \frac{1}{3}\pi r [(r+1)^2 - r^2]$$

$$= \frac{1}{3}\pi r (2r+1) = 12\pi \Rightarrow r(2r+1) = 36 \Rightarrow r = 4$$

$$\Rightarrow r+1 = 5 \quad \text{شعاع قاعدهٔ مخروط بزرگتر}$$

گزینه ۱

۴۲

شعاع کرهٔ کوچک را R و شعاع کرهٔ بزرگ را $2R$ در نظر می‌گیریم.

$$V = \frac{4}{3}\pi(2R)^3 - \frac{4}{3}\pi R^3$$

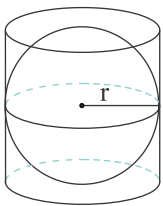
$$= \frac{4}{3}\pi \times 8R^3 - \frac{4}{3}\pi R^3$$

$$= \frac{32}{3}\pi R^3 - \frac{4}{3}\pi R^3 = \pi R^3 \left(\frac{32}{3} - \frac{4}{3} \right) = \frac{28}{3}\pi R^3$$

$$\frac{\text{حجم فضای بین دو کره}}{\text{حجم کرهٔ بزرگتر}} = \frac{\frac{28}{3}\pi R^3}{\frac{32}{3}\pi R^3} = \frac{28}{32} = \frac{7}{8}$$

گزینه ۳

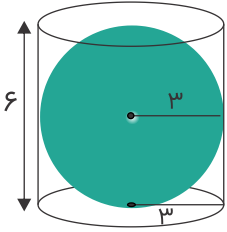
۴۳

$$h = 2r$$

$$\frac{\text{حجم کره}}{\text{حجم استوانه}} = \frac{\frac{4}{3}\pi r^3}{\pi r^2 \times h} = \frac{\frac{4}{3}\pi r^3}{\pi r^2 \times 2r} = \frac{\frac{4}{3}\pi r^3}{2\pi r^3} = \frac{4}{6} = \frac{2}{3}$$

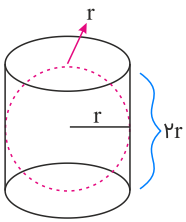
ارتفاع استوانه برابر قطر کره است؛ بنابراین شعاع کره و شعاع قاعده استوانه برابر نصف ارتفاع یعنی ۳ است.

$$\text{حجم استوانه} = \pi R^2 h = \pi \times (3)^2 \times 6 = 54\pi$$

$$\text{حجم کره} = \frac{4}{3}\pi R^3 = \frac{4}{3}\pi \times (3)^3 = \frac{4}{3} \times 27 \times \pi = 36\pi$$

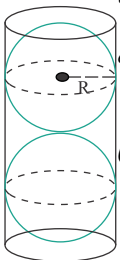
$$\text{حجم فضای بین استوانه و کره} = 54\pi - 36\pi = 18\pi$$

$$V_{\text{کره}} = \frac{4}{3}\pi r^3 = \frac{4}{3}\pi \times r^3 = \frac{32}{3}\pi$$

$$V_{\text{استوانه}} = \pi r^2 h = \pi (r)^2 \times 4 = 16\pi$$

$$\text{اختلاف} : 16\pi - \frac{32}{3}\pi = \frac{48 - 32}{3}\pi = \frac{16}{3}\pi$$

$$\text{حجم استوانه} = \pi R^2 \times 4R = 4\pi R^3$$

$$\text{حجم دو کره} = 2 \times \frac{4}{3}\pi R^3 = \frac{8}{3}\pi R^3$$

$$V_{\text{فضای خالی}} = V_{\text{استوانه}} - V_{\text{دو کره}} = 4\pi R^3 - \frac{8}{3}\pi R^3 = \frac{4}{3}\pi R^3$$

در نتیجه حجم فضای خالی مساوی حجم هر کره است.

$$\left. \begin{array}{l} \text{استوانه } h = 4 \times 2r = 8r \\ \text{قاعده استوانه } S = \pi r^2 \end{array} \right\} \Rightarrow \text{استوانه } V = 8r \times \pi r^2 = 8\pi r^3$$

$$V \text{ کره‌ها} = 4 \times \frac{4}{3}\pi r^3 = \frac{16}{3}\pi r^3$$

$$V \text{ فضای خالی بین استوانه و توپ‌ها} : V = 8\pi r^3 - \frac{16}{3}\pi r^3 = \pi r^3 \left(8 - \frac{16}{3} \right) = \frac{8}{3}\pi r^3$$

$$\frac{V \text{ فضای خالی}}{V \text{ یک توپ}} = \frac{\frac{8}{3}\pi r^3}{\frac{4}{3}\pi r^3} = 2$$

گزینه ۱

۴۸

کره در مکعبی به ضلع ۱۰ سانتی‌متر محاط شده است، ضلع مکعب برابر با قطر کره است:

$$\text{حجم کره} = \frac{4}{3}\pi R^3 = \frac{4}{3} \times 3 \times (5)^3 = 4 \times 125 = 500$$

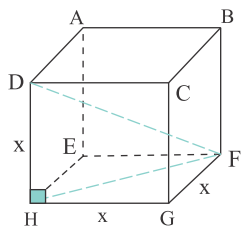
گزینه ۱

۴۹

در این حالت قطر کره با ضلع مکعب برابر است، پس شعاع کره، ۶ می‌باشد.

$$V = \frac{4}{3}\pi r^3 = \frac{4}{3} \times 3 \times 6^3 = 4 \times 216 = 864$$

در مکعب ABCDEFGH به مستطیل BFHD توجه کنید. محل برخورد قطرهای این مستطیل از B و F و H و D به یک فاصله است، پس مرکز کره محل برخورد قطرهای مستطیل BFHD است؛ پس طول DF دو برابر شعاع کره است. طول یال مکعب را x می‌گیریم.

$$\overline{DF} = 2R$$

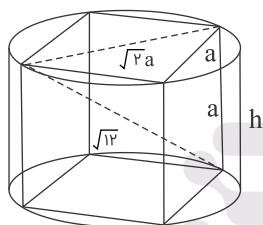
$$\overline{HF}^2 = \overline{HG}^2 + \overline{GF}^2 \Rightarrow \overline{HF}^2 = 2x^2$$

$$\overline{DF}^2 = \overline{DH}^2 + \overline{HF}^2 = x^2 + 2x^2 = 3x^2 \Rightarrow 4R^2 = 3x^2 \Rightarrow x = \frac{2}{\sqrt{3}}R$$

$$\frac{\text{حجم کره}}{\text{حجم مکعب}} = \frac{\frac{4}{3}\pi R^3}{\left(\frac{2}{\sqrt{3}}\right)^3 \times R^3} = \frac{\frac{4}{3}\pi}{\frac{8}{3\sqrt{3}}} = \frac{\sqrt{3}}{2}\pi$$

هر ضلع از مکعب را a در نظر می‌گیریم؛ در نتیجه قطر قاعده با استفاده از فیثاغورس $\sqrt{2}a$ می‌شود:

$$a^2 + a^2 = 2a^2 \Rightarrow \text{قطر قاعده} = \sqrt{2}a$$

$$a^2 + (\sqrt{2}a)^2 = (\sqrt{12})^2 \Rightarrow a^2 + 2a^2 = 12 \Rightarrow 3a^2 = 12 \Rightarrow a^2 = 4 \Rightarrow a = 2$$

$$\left. \begin{array}{l} \text{حجم استوانه } v = \pi r^2 h \\ \text{شعاع } r = \frac{\sqrt{2}a}{2}, h = a \end{array} \right\} \Rightarrow v = \pi \times \frac{1}{2} \times \frac{a^2}{2} \times a = \frac{\pi a^3}{2} \xrightarrow{a=2} v = \frac{8\pi}{2} = 4\pi$$

بزرگ‌ترین هرمی که در داخل استخر قرار می‌گیرد، قاعده مستطیل‌شکل به ابعاد ۲۰ و ۱۲ و ارتفاع ۴ متر است. چون حجم هرم، $\frac{1}{3}$ حجم منشور باقاعده مساوی با آن است، بنابراین از این نوع هرم ۳ تا داخل استخر جای می‌گیرد.

ارتفاع استوانه: h شعاع قاعده استوانه: r
ارتفاع هرم: h' مساحت قاعده هرم: S

استوانه بر کراهی به شعاع ra محیط می‌باشد، در نتیجه شعاع قاعده استوانه برابر با ra و ارتفاع استوانه برابر با fa است. همچنین شعاع کره با شعاع قاعده استوانه برابر می‌باشد.

$$V_{\text{هرم}} = V_{\text{استوانه}} \Rightarrow \frac{1}{3}S \cdot h' = \pi r^2 \cdot h$$

$$\Rightarrow \frac{1}{3}(a^2)(f) = \pi(ra)^2(fa)$$

$$\Rightarrow ra^2 = 16a^3\pi \Rightarrow \lambda a\pi = 1 \Rightarrow a = \frac{1}{\lambda\pi}$$

$$\Rightarrow V_{\text{کره}} = \frac{4}{3}\pi r^3 = \frac{4}{3}\pi(ra)^3 = \frac{4}{3}\pi\left(\frac{r}{\lambda\pi}\right)^3 = \frac{4}{3}\pi\left(\frac{1}{f\pi}\right)^3$$

$$= \frac{1}{3 \times f^2 \times \pi^2} = \frac{1}{48\pi^2}$$

گزینه ۲ نادرست است، زیرا اگر شعاع عددی گنگ و حجم عددی گویا باشد، در این صورت مساحت حتما عددی گنگ خواهد شد:

$$V = \frac{4}{3}\pi r^3 = k, \quad k \in \mathbb{Q}$$

$$\Rightarrow r^3 = \frac{3k}{4\pi} = \frac{k'}{\pi} \quad (k' \in \mathbb{Q}) \Rightarrow r = \sqrt[3]{\frac{k'}{\pi}} \in \mathbb{Q}^c$$

$$S = 4\pi r^2 = 4\pi\left(\sqrt[3]{\frac{k'}{\pi}}\right)^2 = 4\sqrt[3]{\frac{(k')^2\pi^2}{\pi^3}} = 4\sqrt[3]{(k')^2\pi}$$

$$k' \in \mathbb{Q} \Rightarrow (k')^2 \in \mathbb{Q} \Rightarrow (k')^2\pi \in \mathbb{Q}^c \Rightarrow 4\sqrt[3]{(k')^2\pi} \in \mathbb{Q}^c$$

$$V_{\text{مخروط}} = \frac{1}{3}\pi R^2 h, \quad V_{\text{کره}} = \frac{4}{3}\pi R^3 \Rightarrow \frac{4}{3}\pi R^3 = \frac{1}{3}\pi R^2 h$$

$$\Rightarrow h = \frac{\frac{4}{3}\pi R^3}{\frac{1}{3}\pi R^2} = 4R$$

$$\pi r^2 h = 192 \Rightarrow 3 \times (4^2) \times h = 192 \Rightarrow h = \frac{192}{48} = 4 \text{ سانتی‌متر}$$

$$\text{حجم هرم} : \frac{1}{3} \times 6 \times 6 \times 4 = 48$$

$$\text{مقدار آب} \div \text{مساحت قاعده} = 48 \div (12 \times 12 \times 3) = \frac{48}{12 \times 12 \times 3} = \frac{1}{9}$$

$$\text{حجم نیمکره} : \frac{\frac{4}{3}\pi r^3}{2} = \frac{4}{6} \times 3 \times 8^3 = 1024$$

اگر ۱۰۲۴ را بر مساحت کف استوانه تقسیم کنیم، ارتفاع آب به دست می‌آید.

$$\text{مساحت کف} : \pi r^2 = 3 \times 4^2 = 48$$

$$\frac{1024}{48} \approx 21$$

$$\text{حجم مخروط} = \frac{1}{3}\pi r^2 h = \frac{1}{3} \times \pi \times (3)^2 \times 9 = 81 \text{ cm}^3$$

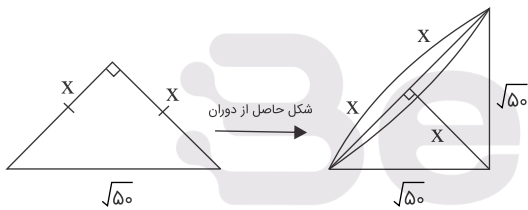
$$\text{حجم آب جابه‌جاشده} = 6 \times 81 = 486 \text{ cm}^3$$

حال کافی است این حجم آب را بر مساحت قاعده مکعب تقسیم کنیم تا ارتفاع آب در مکعب به دست آید.

$$\text{مساحت قاعده مکعب} = 9 \times 9 = 81 \text{ cm}^2$$

$$\Rightarrow \text{ارتفاع آب} = 486 \div 81 = 6 \text{ cm}$$

$$\text{حجم مخروط} : \frac{1}{3}\pi r^2 h \xrightarrow[r=3]{r=4} \frac{1}{3}\pi \times 4^2 \times 3 = 16\pi$$

$$\Rightarrow x^2 + x^2 = (\sqrt{50})^2 \Rightarrow 2x^2 = 50$$

$$\Rightarrow x^2 = 25 \Rightarrow x = 5 \text{ cm}$$

در نتیجه شعاع قاعده مخروط و ارتفاع مخروط برابر ۵ سانتی‌متر است، پس حجم مخروط برابر است با:

$$\frac{1}{3}\pi R^2 h = \frac{1}{3}\pi (5)^2 \times 5 = \frac{125}{3}\pi$$

ابتدا با استفاده از قضیه فیثاغورس اندازه OA را به دست می‌آوریم:

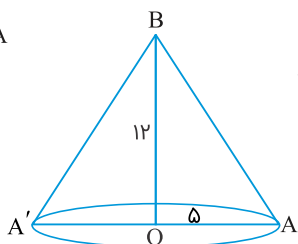
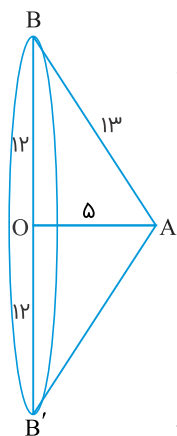
$$OA^2 = AB^2 - OB^2 = (13)^2 - (12)^2 = 169 - 144 = 25 \Rightarrow OA = 5$$

حالت اول: مثلث OAB را حول ضلع OA دوران می‌دهیم، داریم:

پس مخلوط حاصل دارای ارتفاع OA و شعاع قاعده OB است، پس حجم حاصل از دوران حول ضلع OA برابر است با:

$$V_1 = \frac{1}{3}\pi r^2 h = \frac{1}{3}\pi(OB)^2 \times OA = \frac{1}{3}\pi(12)^2 \times 5 = \frac{720}{3}\pi = 240\pi$$

حالت دوم:

$$\begin{aligned} V_2 &= \frac{1}{3}\pi r^2 h = \frac{1}{3}\pi(OA)^2(OB) = \frac{1}{3}\pi(5)^2 \times 12 \\ &= \frac{300}{3}\pi = 100\pi \\ \Rightarrow V_1 - V_2 &= 240\pi - 100\pi = 140\pi \end{aligned}$$

حجم شکل حاصل، فاصله بین دو مخروط است. مخروط بزرگتر با ارتفاع AH و شعاع قاعده HB و مخروط کوچکتر با ارتفاع CH و شعاع قاعده HD .

$$HD^2 + 3^2 = 6^2 \Rightarrow 36 - 9 = HD^2 \Rightarrow HD^2 = 27 \Rightarrow HD = \sqrt{27} = 3\sqrt{3}$$

$$\Rightarrow HB = HD + DB = 3\sqrt{3} + 9 - 3\sqrt{3} = 9$$

$$V_{\text{هرم}} = \frac{1}{3}\pi R^2 h$$

$$V_{\text{هرم بزرگ}} = \frac{1}{3}\pi(9^2)9 = 189\pi$$

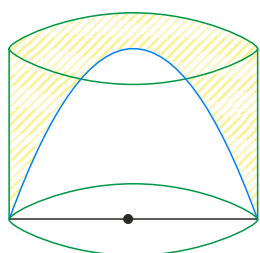
$$V_{\text{هرم کوچک}} = \frac{1}{3}\pi(3\sqrt{3})^2 3 = 27\pi$$

$$\Rightarrow V_{\text{شکل}} = 189\pi - 27\pi = 162\pi$$

تشکیل نیم کره توپر می‌دهد:

$$S = 3\pi r^2 = 3\pi \times 4^2 = 48\pi$$

بعد از دوران نیم کره‌ای خواهیم داشت درون استوانه.

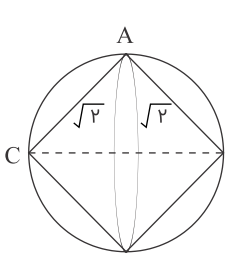
$$\begin{aligned} \text{حجم نیم کره} - \text{حجم استوانه} &= \text{حجم هاشورخورده} \\ &= \pi(4)^2 \times 4 - \frac{1}{2} \cdot \frac{4}{3}\pi(4)^3 = 64\pi - \frac{128\pi}{3} = \frac{64\pi}{3} \Rightarrow \text{برابر عدد } \frac{64}{3} \end{aligned}$$

در شکل حاضر نیمکره‌ای داریم که حجم یک مخروط از داخل آن باید کم شود.

$$\text{حجم مخروط} = \frac{1}{3}\pi r^2 h = \frac{1}{3}\pi r^2 \times r = \frac{1}{3}\pi r^3$$

$$\text{حجم نیمکره} = \frac{2}{3}\pi r^3$$

$$\text{حجم قسمت بین نیمکره و مخروط} = \frac{2}{3}\pi r^3 - \frac{1}{3}\pi r^3 = \frac{1}{3}\pi r^3 = \frac{1}{3}\pi(4)^3 = \frac{64}{3}\pi$$

$$BC^2 = (\sqrt{2})^2 + (\sqrt{2})^2 \Rightarrow BC^2 = 4 \Rightarrow BC = 2$$

$$\Rightarrow \text{شعاع کره: } r = \frac{2}{2} = 1, \quad \text{شعاع قاعده مخروط: } r = 1, \quad h = 1$$

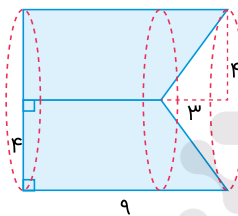
دوبرابر حجم مخروط - حجم کره = حجم ناحیه‌هاشورخورده

$$v = \frac{4}{3}\pi r^3 - 2 \times \frac{1}{3}\pi r^2 h = \frac{4}{3}\pi - \frac{2}{3}\pi = \frac{2}{3}\pi$$

ابتدا کل استوانه را به دست می‌آوریم.

$$\text{حجم استوانه: } \pi r^2 h = \pi \times 4^2 \times 9 = 144\pi$$

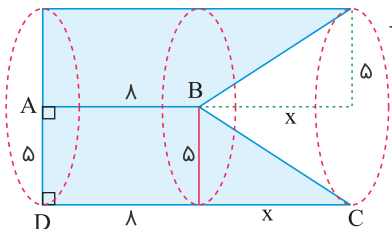
پس مخروطی که خالی باشد را محاسبه می‌کنیم:

$$\text{حجم مخروط: } \frac{1}{3}\pi r^2 h = \frac{1}{3}\pi \times 4^2 \times 3 = 16\pi$$

$$\text{حجم شکل حاصل: } 144\pi - 16\pi = 128\pi$$

از دوران دوزنقه حول ضلع AB یک استوانه تشکیل می‌شود که یک مخروط از آن حذف شده است.

$$V_{\text{کل}} = V_{\text{استوانه}} - V_{\text{مخروط}} \Rightarrow 300\pi = \pi(5)^2(\lambda + x) - \frac{1}{3}\pi(5)^2 x$$

$$\Rightarrow 300\pi = 25\pi(\lambda + x) - \frac{25}{3}\pi x \Rightarrow 300 = 25(\lambda + x) - \frac{25}{3}x$$

$$\Rightarrow 300 = 200 + 25x - \frac{25}{3}x \Rightarrow 100 = 25x - \frac{25}{3}x$$

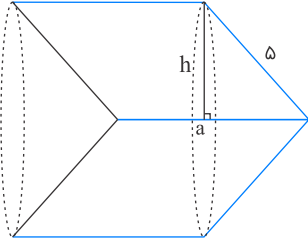
$$\Rightarrow 300 = 75x - 25x \Rightarrow 300 = 50x \Rightarrow x = 6$$

$$\Rightarrow CD = \lambda + x = \lambda + 6 = 14$$

$$V = \pi b^2 a \text{ حالت اول}$$

$$V = \pi a^2 b \text{ حالت دوم} \Rightarrow \frac{\pi b^2 a}{\pi a^2 b} = \frac{b}{a}$$

$$S = a \cdot h \Rightarrow ۲۷ = ۹ \times h \Rightarrow h = ۳$$

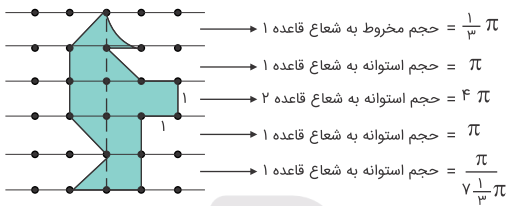

حجم حاصل استوانه‌ای می‌باشد که از پایین به اندازه مخروطی خالی شده و همان مخروط روی استوانه گذاشته شده است. پس حجم حاصل برابر است با:

$$V = \pi r^2 h = \pi \times ۳^2 \times ۹ = ۸۱\pi$$

دقت کنید که شعاع استوانه همان ارتفاع متوازی الاضلاع است.

ابتدا شکل را به قسمت‌های کوچکتر تقسیم می‌کنیم.

Bekrinoo
academy